

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-5/2 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі члени по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирреш ми очі і душу ми вирреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорушици). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланим» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні довесени по 15 кр. від стрічки.

Слава во вишних Богу!

(+) Як далеко і широко сягає руска земля, як далеко звенить руска мова, і бе руске серце, загомонить сьогодні радісна пісня: Слава во вишних Богу, на земли мир, в чоловіцїх благоволеніє! Ся пісня звіщає нам прихід на сей світ вчоловіченого Сина Божого, звіщає нам роковий сьвітлий празник Різдва Христового. Се радісне сьвято Пресьвятїйшої Родини, з якої вишло спасенє людского роду, тимто весь християнський світ обходить се сьвято так торжественно, а особливо і наш руский нарід, бо, як сьпіває св. Церква, «возсія мирови сьвіт разума». З Пресв. Родини вишло для сьвіта се величне сьвітло розуму, що розігнало тьму ложи і вських нецравостий, а осияло весь мир сьвітлом правди, добра і розуму.

Сьвято Різдва Христового, се сьвято в найкрасшїм слова значіню родинне і оно вказує нам цілу вагу і значіне родини, се мі дая нашого народного відродженя і ествованя. Родина є сею народною ватрою, де може і повинен горіти невгасаємий огонь народної віри, любови і надїї. Нема такого гнету і такої самовлади, що сягала би до сеї ватри і могла погасити сей огонь, який огріває серця родини і удержує між ними нерозривну звязь. Тимто крїпко стояв і розвивав ся та двигав ся всякий нарід, у котрого житє родинне било живим живчиком, у котрого родина була перенята сьвідомостю своєї задачі. Як в ростиннїм сьвітї, хоч нераз обумирають вітки, видобувають ся нові парости, стають доказом невмирущої сили ростини, наколи ще корінь здоровий, так і у народу, хоч пропадуть деякі верстви сусїльні, про-

вить ся нове житє, наколи накорінок зберіг ся незіпсований. Сим накорінком нашого ествованя є наша руска родина. Плекаймо в нїй передовсім віру в посланництво руского народу посеред семї иньших народів культурних, загреваймо в нїй любов до всего свого, рідного, питомого, удержуймо в нїй надїю на красшу будучину нашого народу, а не допускаймо до зневіри і байдужности, які неминучо ведуть до занепаду. Будім в нїй сьвідомість, щоби она обгорнула і найменшого незрячого брата, а тоді положимо певні і неохитні підвалини до народної величної будівлі. З родини, з семї рускої засияє на всю Україну-Русь сьвітло розуму і двигне українсько-руский нарід до значія і слави.

Сьвято Різдва Христового, се сьвято радости. З радісним, ясним оком збирає ся руска семя звичайно сьвяткувати сей роковий празник. Однак сим разом інакше склало ся. Руский овид захмарений, руска родина засмучена, бо она виражає своїх синів на чижину. Руска молодїж покидає свої родинні сторони, свої огнища, щоби глядїти сьвітла розуму на чужинї. Сумні се і невідрадні відносини, які і на рускі родини вкладають важкі тягарі, великі і трудні задачі.

Однак і тут нема що попадати в зневіру, не треба теряти надїї на красшу будучину, бо правда все побідить неправду, а порукою того є сьвідомість рускої родини.

Руска квестія на львівскім університетї.

Регеструючи гакатистичні голоси заговистих польських шовїністів, не можемо поминути

і прихильні нам голоси Поляків, оперті на почутїю справедливости супротив культурних і національних потреб руского народа. В новім тижневнику «Gazeta szkolna», яка почала виходити в Кракові під редакцією звісного з процесу з инспектором, б. учителя Ст. Росола, подабуємо статю д-ра філь. Г. В., що буде становити вступ до довшої розправи на повисшу тему.

Від кількох місяців пише автор — львівський університет став стапом разячих непорозумїнь межі рускою молодїжою і сенатом, а в остаточности допровадив до пожалуваня гідних наслідків, бо до громадної сецесїї руских слухачів.

Глядячи на сї заворушеня оком безсторонного обсерватора, мусимо признати, що до сих, загально звісних приключень, молодїж стала прямо сповуканою через наувагу настоятелїв, які єї духа не хотять поняти і арозумїти.

Руска молодїж, так само як польська, а радше в наслідок космополїтичного шабльона, який накинено нашим середним школам за ерп. п. Бобжиньского, думає і чує горячіше, а на патріотичній точці є дуже дразливою.

Університетска руска молодїж удержує, що она упоследжена, скоро до тепер не має нїгде свого народного університету, хотяй за нею стоїть 30-мільонова руска людність.

А сей руский університет, бодай австрійским Русинам, замешкуючим Галичину і Буковину належить ся справедливо. Бо коли Поляки, які виказують в Галичинї несповна чотири мільони мешканців, мають два польські університети, є хиба очевидною кривдою, що Русини, яких в Галичинї маємо звиш три мільони, не посїдають жадного народного університету.

Памятаймо при тїм, що руский університет має заспокоїти також потреби Русинів буковинських, яких є звиш 200.000.

Не маючи власного університету, руска молодїж учила ся від самого початку у львівскім університетї, основанім будь-що-будь в сто-

Ялинка на Україні.

Широкий степ сповинув ся у незмірну пелену білого снїгу. Під нею немов вирівнав ся, вигладив ся у одну безграничну, рівну площу. Ні горбка, ні кітляни нїгде не взрши. Жаден гай, ані навіть яке дерево, ані куц не плямнить білої скатерти. Навть і могили десь щезли і курганів не розрізнять людске око у тїй перній снїжного пуху.

Короткий день скінчив ся скоро. Синий звін неба прикрив білу землю, а на нїм замерхтіли весело ясні зірки. Зразу зрїдка, далі густїйше, а там засїяли ся безлічними громадами по цілїм небозводї.

Невгомнна тишина залагла небо і землю. Слухаєш єї і не наслухаєш ся. Щось важного, щось величного збуває ся у сю торжественну хвилю. Нечутні гомони прошибають твою душу, невиданї дива вражають твоє ество. Очікуєш чогось, а знаєш, що оно не стане ся, хотяй вже стало ся.

Снївні дитячі голосочки задзвонили ледвичутно в твоїм оглухлїм усї. Протягло, гармонійно виють ся рівненько, як двї срібні пюточки.

Ухо жадно звиває їх у моток в памяти. Тепер вже пізнаєш виразно пісню:

Христос родив ся,
Бог воплотив ся . . .

Ах, так, се коляда, се чарівна пісня Різдвяної Ночи, се радісний снїв українського народа, се гомін українського села. Оно десь отут недалеко. Справді. За земною хвилею глубоченький яр, якого віддалїк і не заврїмітиш серед білого степу. У тїм яру, понад річкою розтягло ся українське село довгим, предовгим вузом.

Зпід білих стрїх тїлько віконця мерехтять ярким сьвітлом. Чорніють темними лївїями повітки та стайні, бовванїють незручними плямами гноївки, густою сїткою мрїють вишневі садки. А понад те все, з усіх кінців і на всї сторони чути голоси колядників та лаєне збентежених собак.

Гомін їде широкою луною. Село немов кишить радістю та втїхою. Здає ся, що навіть німа звїрїнна бере участь у сїм вселюдскім празнику, а тї предцїнь розв'язує ся нинї мова і они при повних жолубах дїлять ся нинї «зі собою своїм щастем на своїй звїрїчїй бесїдї.

Але он там перед знатною, мурованою хатою зібрав ся спорий гурток людей, а ще схождать ся зі всїх сторін. Що се має значити? Се школа. Вікна в нїй темні, мабуть позаслонюванї,

бо дїтвора цікаво підкрадаєсь і зазирає. Люди балакають весело, але якось уривисто. Хоть і зажартує один і другий і засьміє ся, але зараз і притихне. Всї немов то дожидають чогось несподїваного, чогось величного, перенимаючого.

Нараз зателенькав на даху шкільний дзвінок і понїс свій голос понад все село. Люди заметушили ся, стовпили ся коло дверей школи.

— Ано, школярї наперед! — чути було нашімнєня.

— Та не пхайте бо ся, гей!

— Скорше не буде, аж як отворять!

Мимо того не всї найшли місце на прометевїй, широкїй стежцї. Иньші мусїли лїзти в снїг поза колїна, а пиньшого зі збитків трутили зовсім у снїгову прометель.

Та вже от, отворили ся на розстїж шкільні двері. Видно, як зі шкільної сьвітлицї ярке сьвітло падало на противлежну стїну і освїтлювало темряву на ганку. Люди входили поволї, тупаючи ногами та обиваючи снїг з чобіт. Але малї школярї стрибнули просто до дверей, та аж тут здержали ся, мов зачарованї, роздївивши рота.

Серед випрїтаной шкільної сьвітлицї, на самїй серединї, темно зелена, росохата яличкане яличка, а прямо небесне чудо! Своїм стрїмким верхком оперла ся аж об стелю, а на

лиці давньої Червоної Русі, в сій часті краю, в якій руска народність творить знатну перевагу. Тож львівський університет був від р. 1871. до 1879. справді утравістичним університетом, а пізнійше з самої натури річи, коли вже не «de iure» то «de facto» остав таким і як такий, з ходом часу мусить розпасти ся на два окремі університети.

Отже цілий нарід руский зовсім справедливо домагає ся, щоби бодай на сім університеті права рускої мови, загарантовані конституцією, не були легковажені, аби тут руский язик образував ся і розвивав ся, помагав до розцвіту народної, рускої культури.

Академічні сенати признавали також пераз слухність сего жаданя, рускі справи трактували з розумною вирозуміlostiю, а поступоване молодіжки, оцінювали не стілько після бюрократичного шаблону, скілько після скаді власного сумління і серця...

Про сю методу позабули теперішні керманічі університету. Питаю, чи се було замахом на права польского язика і екзистенцію польского народа, що рускі алюмни свої індекси виповнили в рускім, отже не лише народнім, але також їх церковнім язикі? Чи не ліпше було сего не бачити, чим відкидати рускі індекси, і сим дразнити руску народність, скоро мимо так названого «урядового університетского язика», руска мова є в австрійській державі, а особливо в Галичині рівноправною з польскою мовою? Чи не руский професор, який на університеті і на засіданях сенату від р. 1894. без найменшої перешкоди уживав виключно рускої мови, міг приглядати ся обонятно, що доперва тепер, в часі кітлованя руских умів декан виділу признав его язик незрозумілим і хотів з ним розмовляти через товмача?

Що серед таких відносин вибухнули забуреня рускої молодіжки, вибрики, які ганимо, є річию зовсім зрозумілою, бо молодіж подразнена, горяча, не завжди уважає на конвенціональні звичаї. Ліпше також в хвилі такого ферменту від неї дипломатично держати ся осторонь, чим наражувати свою урядову повагу, а тим самим достарчувати причини до нової зачутанини...

Про сі засади забув теперішній сенат університетський, а наслідки сеї похибки відбили ся дуже фатально...

Громадне покиненє львівского університету рускою молодіжкою є будь-що-будь протестом против мнимого польского гнету, який неслухно зидентифіковано з поступованєм кількох членів сенату, а через що, супротив опінії цілого сьвіта, який не знає льокальних відносин, приносить польскому імени несправедливу шкоду...

Супротив вжесіньского процесу, супротив екстермінаційної політики гакатистів, лише у зближуваню ся і солідарности братніх народів лежить і наша сила та могутність, — про се памятаймо і будьмо справедливими, бо ми самі жадаємо виміру історичної справедливости. На

гильках розвішала, порозвішувала такої усякої всячини, що хіба в казці придумаш. Тай сьвітлом жеж она приборала ся. Що вже в церкві вівтар сияє, а тут оно ще величнійше блистять. Тай гляди, оно ще і крутить ся до того, повертає ся з повагом на всі боки та переморгує своїми різноколірними сьвічечками і золотими оріхами і червоними, як грань, яблуками і медівниками тай тим всім, що там понавішуване.

А чого там не було! Були і сьвяті образки і книжки гарно оправлені та з ріжними малюнками і зошити і пера та карандаші (олівці) і чобітки і сорочечка вишиваня і стяжки і шапочка кожухова і ще багато дечого, що і перелічити годі. Люде тільки дивили ся та охали і не могли налюбувати ся — надивувати ся.

А пан учитель зібрав своїх школярів та як незаконядуєть! Аж в узах заступило Але голоси ідуть так рівно та складно, а так переплітають ся, що і не помітиш, як одні вилізуть на гору, а другі спускають ся десь у низ, а звідтам знов немов по ступнях чвалом, чвалом звімуть ся в гору, коли тамті гладонько пливають голосом, немов саньми по сьвіжій поросі.

Заколядували одну, другу і третю, а далі вже і люди стали підтягати. З дітьми тішать ся ураз і старі. Матери цілують своїх синків та

наших боєвих прапорах були виписані нераз знеслі слова: «За нашу і Вашу волю».

Тому допоможім Русинам до піднесеня їх народної, духової волі, якої гідним пристановищем має стати *новий, львівський, руский університет*.

3 країни нужди і здирства.

3 Косівского.

(Доля гуцульська по буковиньскім боці).

Анна Костюк з Дихтинця купила собі 23/6 1881 у Лаша Федюка 6 фалеч 5 пражин (10 мор. 977 сяжнів) ґрунту за 200 зр. При заурядженю книг ґрунтових заінтабулював той ґрунт на себе її муж Михайло, бо она була під той час слаба.

На оплату таксі від того контракту мусіла Анна Костюк позичити у жида Файвель Тухман, часто згадуваного кривдника гуцулів, грошей, і в тій цілі заставила тому жидови куплений ґрунт за 33 зр. на 5 літ! Жид написав собі у Pachtvertrag, що auf sieben Jahre d. i. vom Jahre 1883 bis Ende Dezember 1889. Pachtvertrag писав ся в громадській канцелярії і на нїм підписаних 6 сьвідків. — Другим разом позичила Анна Костюк у того самого жида 30 зр. на застав на дальших 5 літ того ґрунту, та жид уробив собі знова під 3/2 1884 Pachtvertrag на 7 літ, d. i. vom Jahre 1890 bis Ende Dezember 1896. У Pachtvertrag-у не подав Pachtzins 30 зр але 42 зр. і на тїм Pachtvertrag-у підписав свого брата Фроїма (таке саме зілечко як і він) і 3 гуцулів, котрі мають свій підпис перечити.

ґрунт той віднаймав жид Федорови Павукови з Конятинна по 20 зр. і «ерчукови» (молодий баран в ціні 4 зр.) через 3 роки, значить жид брав 530%. Опісля наймив на один рік Максимови Федюкови з Дихтинця за 30 зр., брав отже 637%, потому наняв на 1 рік Стефанови Тиронови з Дихтинця за 20 зр., — брав отже 424½%! Потім «передав» жид той ґрунт своєму швагрови Хаймови Рознерови, котрий один рік обрабляв сам то поле, а опісля винаймав Мих. Костюкови (власителєви того ґрунту), за річний чинш по 20 зр. аж до 1899. р. Розуміє ся, що гуцул платив через той час податок від того ґрунту! За р. 1898. гуцул «завинив» жидови за політок 20 зр. Жид прикликав гуцула до себе і каже: «обрахуймо си. Я (жид) маю ще 5 літ твій ґрунт робити, а винен се ми за оден рік (1898), тож зробім вексель і будеш мені віддавати то по 50 кр., то по 1 зр., то по 5 зр. і віддаш мені у той спосіб довг, а я тобі подам за кождий раз «квітання» на віддані гроші». Сей вексель мали у нотаря робити. Конєць «доброго і чесного гешефту» звичайний, особливо на Буковині; жид виставив при помочи других жидів ґрунт на ліцитацію і сам его набув під 1/5 901 за 1010 кор., а тепер жадає від того гуцула за половину того ґрунту 1000 кор.!

щось їм шепчуть на ухо, хотяй сего не чути серед гамору, та щось їм показують, хотяй їх очі самі не бачать за сльозами. Радість розляла ся у серцях всіх; всі почули себе немічними і неповинними дітьми, забули про літа і про морщини, про старість і смерть. Христос народив ся в серцях людських!

Аж ось виступив учитель і стало тихо.

— От се — каже — я у перве спорядив вам Різдвяну ялинку. «Земское правленіє» — каже — наказало мені завести сей гарний звичай. Дали на се трохи гроший, а на решту дарунків зложили ся добрі люди у місті. Через них Новорожденний Христос передає добрим і пильним дітям отсі гостинці. А що я мав коло того заходу і праці, то вивдячите ся мені ви родичі, що будете сумлінно посилати дідий до школи, а ви діточки, що будете гарненько вчити ся. Я сам радую ся дуже, що мені довело ся першому звеселити і нагородити вас дарами Божого деревця. Хоть се і не наш звичай, а чужий і ви бачите его вперве, але певно, що він кождому з вас припаде до вподоби. Що гарного, ми повинні приймати і від чужих так як все своє лихе ми повинні геть закинути.

А по сім слові став учитель розділювати дарунки. Що там було утіхи між дітворою, як ті школярки підскакували з радости і чвани-

Чи гуцул був за той вексель обжалований, того з его «актів» не видно, але жидови не стала ся жадна кривда, бо місто 10 літ, мав ґрунт в заставі 17 літ і за політки вибрав 325 зр., а держав один рік сам за пожачених 63 зр.! Ніхто не міг доглянути кривди гуцульскої ні лихви жидівскої, хоть гуцул не раз не два на се жалував ся!

Крім сих 2 жидків, обрабляли того гуцула ще й другі жидки. Перед 4 роками позичив він у Абрамка Шерфа з Тораків 40 зр. Лихву 7 зр. дав з гори, по році віддав 20 зр. і переписав вексель на 28 зр.! У Мешулема Шерфа, брата Абрамка, взяв 3 кірці кукурудзів за 21 зр., а жид начислив собі 30 зр., хоть в тих 21 зр. була вже солена лихва. Оба ті жиди з причини сих довгів споводували ліцитацію того гуцула на цілий маєток.

В справі нашої університетської молодіжки. (Справозданє Комітету).

Зараз по сьвятах Різдва Христова відлетять наші соколи-академіки до Відня (10. с. м.), до Кракова (11. с. м.) і до золотої Праги (10. с. м.), щоби доконати іматрикуляції і кінчити свої курси на чужих університетах. Комісії вибрані самою молодіжкою предложили Комітетови свої справозданя що-до потреб поодиноких студентів.

Зі справозданя комісії товаришів богословів предложеного пп. Іваном Бачиньским, Мирославом Черкавским і Андрєєм Декальским виходить, що з львівского університету виписало ся 248 богословів (78 з I р., 84 з II р., 51 з III р. і 35 з IV р.); — 3 тих записало ся на віденьскім університеті 139 (з I р. 49, з II р. 44, з III р. 25, з IV р. 21) і на краківскім університеті 75 (з I р. 16, з II р. 26, з III р. 25, з IV р. 8), — разом 214, (про прочих комісія товаришів богословів не має відомости). З тих викавала комісія поіменно 102 богословів (79 в Відні і 23 в Кракові), що потребують помочи на конти подорожи і на удержанє будь цілковито, будьто частково. На підставі того справозданя і згідно з внесенєм комісії ухвалив комітет дня 3. с. м. покрити ті потреби з фонду, призьбраного і викасигнував відповідну квоту на перший місяць (до 15. лютого) до рук комісії. Комісія та сама займе ся розділенєм сеї квоти, приготовленєм помешканя на місци і взагалі заопікує ся потребуючими товаришами.

Зі справозданя делегатів-студентів факультету правничого, філософічного і лікарского (предложеного п. Осипом Шухевичом) виходить, що на прочі факультети записало ся в Відні 250, в Кракові 97, в Празі 22, разом 319 наших академіків (подрібні дати подадуть ся окремо по сьвятах). На підставі провірених зголошень, заотребувала делегати молодежи для 81 студентів факультету філософічного і правничого

ли ся і величали ся перед батьками, се вже не стану описувати. Про старих нічого й казати; їм здавало ся, що якийсь иньший настав час, якась важна зміна в них самих. Здавало ся їм, немов би они дістали крила і могли ось зараз пурхнути у далекий сьвіт; здавало ся їм, що немов якісь невидимі стіни, що їх дотепер відмежували у їхнім селі від решти сьвіта, розступили ся нараз і їм можна вже тепер зрівняти ся, збратати ся з далекими і незваними, а так їм близькими та рідними людьми.

Бож ті люди прихильні до них, і думають про них і шклюють ся ними. Они певне і мову їх знають і віри одної і звичаї їх люблять і самими ними не гордують та добра їм бажають. Сеж свої рідні люди, сини України-неньки, які хоть по містах живуть у паньській обстанові, линуть гадками під сільску стріху, між ті міліони, що ще через цілі покоління мають перекидати чорну скибу, заким плід їх трудів стануть зсипати у власний шпихлір...

Незвірна се новість на далекій Україні. Чи не можна би її завести і у нас в Галичині? Коби лиш хіть, то спосіб найшов би ся...

Лев Лопатинський.

(для 40 в Відні, 30 в Кракові і 11 в Празі) средств на кошти подорожи і на удержане будь цілковите, будь часткове — дальші зголошення ще вилівають, або провіряють ся. Комітет ухвалив дня 5. с. м. згідно з внесеннями комісії внаслідкувати з призначеного фонду запотребовану квоту на перший місяць, котрої розділенням займуть ся самі делегати молодіжи, і они мають заощаджувати ся потребуєчними товаришами.

На оплату чесного на університеті в Кракові внаслідкував комітет на руки делегатів молодіжи потрібну квоту ще дня 16. грудня 1901. Що-до чесного на віденським університеті має наспіти до комітету повідомлене по святках.

Крім того призвав комітет стипендії для одного слухача філософії до кінця року шкільного 1901/2 і для одного слухача прав до кінця року шкільного 1902/3. Подрібні цифри повніших і дальших видатків уважаємо відповідним оголосити окремо пізнійше по скінченю нашої задачі — тимчасом подавати будемо по упльві кожного місяця загальне справоздане на підставі виказів молодіжи, кілько студентів користати буде з узираного фонду.

Просимо прислати дальші датки що місяця, бо потребуєчих багато, а кінця справи предвидіти не можемо, бо поворот нашої молодіжи залежить не від нас. Не даваймо нашої молодіжи упасти в тяжкій, нерівній борбі — тепер вже не ходити о справу самої молодіжи, але о справу цілого руского народа.

У Львові 5. січня 1902.

Др. Ярослав Кулачковский,
Володимир Шухевич.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві вторник: гр.-кат. *Рождество Христове*; рим.-кат. Юліана. — В середу: гр.-кат. *Собор Пресвятой Богородиці, Иосифа*; рим.-кат. Северина. — В четвер: гр.-кат. *Стефана, Теодора*; рим.-кат. Марциана. — В п'ятницю: гр.-кат. 20 мучеників в Никомедії; рим.-кат. Павла пуст. — В суботу: гр.-кат. Дітей убитих у Вейлеві; рим.-кат. Гігінія.

— **З сьвітлим празником Різдва Христового шлемо нашим ВП. Читателям і всему руско-українському народови щиро-сердечні желаня веселих і щасливих свят.**

Христос раждаєть ся!

— **Про руский народний театр** пише «Gazeta Samborsko Drohobuska»: «Руский театр перебуваючи тепер в Дрогобичи здобуває собі похвалу знаменитою грою акторів і старанністю вистави. Знамениті і без закиду креації сценічні пані Рубчакової, Осиповичевої Стечинської, Бучманівної, панів Гембицького, Стадника, Петровського, Шеремети, Підвицького і багато інших залюднюють опустілу дрогобицьку театральну сцену новим незанимим до тепер життям. Подавши коротку рецензію з Жидівки-вихрестки, кінчить згадана часопись: Дрогобицька публіка признає вповні працю руских артистів, а маніфестує се численним участанем на представлени. Сподіваємо ся, що дрогобицька публіка до кінця вилить в такий спосіб своє признає рускій дружні».

— **Отворене Читальні «Просьвіти» в Гумнісках.** Дня 9. січня с. р. на св. Стефана відбуде ся в Гумнісках о 2. год. пополудни в громадській канцелярії отворене Читальні «Просьвіти», котра засновуєть ся заходом тутешних громадян. В тім самім домі громадським має заснувати ся в найкоршій часі крамниця церковна.

— **Отворене Читальні «Просьвіти» в Галичі** відбуде ся дня 9. січня (на св. Стефана) о 3. год. пополудни в домі Івана Ліщинського (ч. дому 616).

— **Руске касино в Стрию** wraz з «Стрийським Бояном» устроюють в день Нового Року (14. I) в сали «Народного Дому» Маланчин-вечер, в котрого програму входять аматорське представлени («Два розсіяні», комедия в 1 дії Коцебуєго), продукції Стрийського Бояна, деклямації і товариські забави при звуках музики. Початок о 8. год. Вступ від особи 1 К. Окремих запросин не розсилає ся.

— **Зі Станиславова.** Товариство Руских Жєнщин устроює ві вторник 14. січня (в день Нового Року) вечерниці Маланки в комнатах Рускої Бєсєди, на котрих програму складають ся: відчит на тему пращаня старого а витанє ново-о року, хори «Бояна», дуєт і деклямація а вкінги фантова лотерія.

— **З Бережан.** Звичайні загальні збори філії «Просьвіти» в Бережанах відбудуть ся 15. січня 1902. р. о 2. годиві пополудни в домі «Надії» в Бережанах. Порядок дневний: справозданє уступаючого виділу, вибір нового виділу, відчит адвоката д-ра Андрія Чайковського «О Бурях», внесенє членів — За Виділ: *Ол. Танякович* за голову, *М. Лискович* секретар.

— **З Комарна.** Дня 9. січня (в четвер на третій день Різдва) відиграє «Кружок драматичний в Комарні» при співучасті читальні Просьвіти «Вихованця», комедию Янчука в 3 діях зі співвами і танцями. Частий дохід призначений на фонд запомоговий оля академиків. Добровільні жертви приймає о. В. Петрик, голова читальні «Просьвіти» в Комарні.

— **В справі виїзду сьвященників і учителів до Парани.** До Комітету, що завязав ся у Львові в цілі призираня фондів на купно друкарні, зголосять ся досі кількох учителів, що жертвують ся поїхати до Парани і нести моральну поміч нашим заточенцям. Для них подаємо ту на дорогу коротку інформацію: Кошти подорожи учителя до Парани внісуть 130—200 зр. Зелізниця зі Львова до Гамбурга (III клясою) коштує около 20 зр. Карта корабельна з Гамбурга до Паранагуи (порту в Парані) коштує III кл. (т. є між покладом) около 82 зр. Дорога морська трєває три тижні. — З Паранагуи до Коритиби їде ся 14 миль зелізницею (5 годин) за 10 мильрейсів т. є около 6 зр. — Відси до Понта Гросса зелізницею 9. годин за яких 12 зр., а відти до рускої колонії Прудентополіс ще 18 миль лихой дороги возом — котра трєває три дни — і коштує нераз дуже дорого, если не дасть ся якою оказією зайхати. — Іхати між покладом може лише здоровий чоловік і не вибагливий. Подорож каютою коштує 200—300 зр. відповідно до рода каюти. — На видатки в дорозі (вічліги і харч підчас їзди зелізницями) треба що найменше яких 50 зр. Так отже на подорож учителя треба бодай 200 зр.

В гостинім монастири оо. Василян в Прудентополіс найде прибувший сьвященник чи учитель перший приют, а відтак мусять умовити ся з людьми на колоніях о своє удержанє. Не можна числити на зиски і достатки, але запевнюють звіттам, що щирий Русин, сьвященник чи учитель найде удержанє на руских колоніях. — Колонії Агуа Амареллія і Люцена мають готові церкви та не можуть допросити ся сьвященників.

— **Нова заборона української часописи.** Заходи засновати в Росії часопись українською мовою не спиняють ся. Після цілої низки петицій в тій справі, що, до речі сказати, урядом були відкинуті, появиля ся звістка, що земський статистик у Чернигові, д. Яворський обернув ся до уряду з прошенєм, аби дозволено єму видавати в Чернигові сільсько-господарську часопись українською мовою з назвою «Рілля» («Русскія Вѣдомости», ч. 171). Як повідомляє «Кіевская Газета» (ч. 329), і се прошенє міністром відкинуто... С. 6.

— **Земля на продажу.** О. Тит Войнарівський, парох в Балинцях (почта Гвоздець) оголошує, що є до парцеляції дві маєтности: *Побережє* в станицьлавським повіті і *Живачів* в городенським повіті. — В Побережє є 1.300 моргів (400 моргів ліса а решта рілля, сіножаті і пасовиска). Морг випадає пересічно по 140 зр. В Живачові є 600 моргів орного поля, а 20 моргів сіножаті. Морг землі випадає по 195 зр.

— **Віймковий стан в Росії.** Нові кайдани наложено на російську Україну. Царський указ за порядив віймковий стан майже в половиці європейської Росії, а у всіх губерніях України. Причину до сего дали студентські і робітничі заверухи, які проявляють ся в Росії щораз частійше, та щораз з більшою силою. Стан облоги потягає за собою отсі правні наслідки: Місцевий генерал-губернатор, губернатор або начальник міста мають право в короткій дорозі засудити кожного па вязницю до 4 місяців або на кару 500 рублів, заборонити всякі збори, замикати промислові і торговельні заведеня, видалявати підозріні особи поза границі губернії і передавати які небудь справи до рішення військового судова. Місцеві начальники поліції і жандармерії можуть в часі віймкового стану вязнити підозріних без порученя генерал-губернатора, відбувати трусениці по всіх домах без виїмку і т. д. Одним словом — панованє кнута стає повне і безграничне. І під сим обухом крайного абсолютизму будуть наші закордонні брати сьвяткувати Рождество Христове.

— **Радні міста Львова** підвищили дєсти для тих радних, що виїздять в справах міста. Дєсти виносять: карта I кляси о 20 К в краю а 30 К за границею, та зворот видатків зроблених в інтересі громади.

— **Посол Тадей Романович,** вибраний членом краевого виділу, зложить свій посольський мандат до ради державної по укінченю праць в бюджетовій комісії, де предложить свій реферат о промисловій інспекції. Вибір посла відбуде ся доперва в другій половиці марца, бо львівський магістрат занятий тепер приготованями до вибору 30 радних міста.

— **Смерть пачкарів.** З Варшави доносять, що дня 21. м. м. застрілено на границі Галичини і Росії двох пачкарів. Один з них називав ся Гнат Замоїський а другий Александер Попович. При убитих найдено по 8 піхурів спирітусу.

— **З під московского кнута.** В Київі увязнено на днях кількадесят студентів і робітників. Причини увязненя незвісні.

— **Найбільша дефравдація.** В лівєрпульським банку касиєр допустив ся величезної дефравдації — на загальну квоту 170.000 фунтів штерлінгів, або 5 мільонів корон.

— **Альманах Нострадама.** Початок калєндарів, котрих тепер безліч виходить, сягає в Європі до 14. віка. Одним з найстарших калєндарів є париский альманах з 1403. р. Він складає ся з сьмих ілюстрацій, а навіть калєндарієм було зложено з символічних знаків. Одним з найцікавіших калєндарів був альманах Нострадама з 1550. року. Михайло Нострадам був славним лікарєм і астрологом родом з Сен Рім у Франції. У своїм альманаху він заповідав далеко наперед, навіть на кілька віків і неодно удачно вдумав. Так прим. на 1901. р. Нострадам заповів: Відкритє великої машини, дуже хосенної для одной з держав. Смерть великої королеви. — Машиною може бути бальон до кермованя або підводне судно, а королева Вікторія померла. На 1902. рік заповів Нострадам: «В сїм році весна буде умірєнна і корисна для хлїборобів; літо горяче, осїнь богата в виноград, зима не дуже довга». Що-до політичних подій Нострадам заповів: великий князь буде коронований і стане ся велика зрада.

— **80 англійських воєнів** найшло соромну смерть в жолудках диких муринів в Гвінеї. Отєя сензаційна вістка наспіла з Африки з місцевости Бонн в англійській Гвінеї. Воєнки були також муринами і служили в англійським війську, а пожерли їх дикуни з муриньского племені Арос.

— **Домашно-дикий звїр.** На конгрєсі зоологів в Берліні реферував один з природописців на тему, «як ловити, освоїти і удомашнити — мушину?» З сего цїнного реферату подаємо лише найціннійші місця: Найпожиточнійшою для жєнщин домашною звїрїною є мущина основний, homo sapiens masculinus. В дикий стані називають єго холосняком, а коли спіймають єго «на вино» і відповідно огладять, то називають загально — мужом. В природнім стані холосняк живе в череді, вечерами ходить для прохолоди пити; деякі одиниці є прямо ненапїтні; таку відміну пізнати по червонім носі. Череди волочать ся часто почами і забавляють ся картами, білярдом, шахами і тим подібними і неподібними шпортами. Спійманий і основний член череди здає ся бути щасливий, але коли єго властителька не держить коротко, то утікає знова до череди, а повертає до дому лише в полудне.

— **Подяка.** Спїшимо сповнити милий обовязок і подякувати з цілого серця всім тім П. Т. Добродїям, що уможливили нам урядженє вечера св. Николая для учениць рускої школи виділової імени Шевченка і курсу руского языка при сій школі. Дякуємо передовсім Високопреосьвященному Владцї нашому Кир Андрею Шенцицькому за щедрий дар 100 К, а ще більше за те, що взором Спасителя, який позволяє дїточкам приходити до себе — зволив появити ся лично на вечері, «щоби звїр» маленький люд свій весь і утішив ся. Дякуємо дальше Хв. Товариству «Дністер» за 25 К, Хв. Товариству «Просьвіта» за 25 К, Тов. «Клюб Русинок» за 20 К, Тов. Народна Торговля за 12 К. — Дякуємо Вам Добродїї, що справились радієть нашим дїтям і причинили ся до піднесеня традиційного у нас на Русі культу Великого Сьвятителя, дякуємо Вам і в імени тих бідних дїтей, що з надвизки, яка лишила ся (сума жертв виносила 182 К, а урядженє вечера 142 К 32 с.) одержали теплу одїж на зиму. Дякуємо Вам усім. Приймїть наше щиро-руске «спаси-Біг». — За збір учительський *М. Білеука*.

— **На книжочку вкладову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800** на фонд академічної молодіжи влинули дня 3. січня 1902 дальші жертви: п-на Кордубівна Бережани 100 К (з лотерії фантової на ту ціль устроєної 81 К, від рускої Бєсєди 10 К, від о. Танякевича 7 К, від Сембратовича 2 К, о. М. Фєняк Торгановичі 3 К, о. М. Бобовник Оброшин 5 К, о. Якимович Бринь 4 К, Зубрицький Перемпшль 20 К, о. Н. Демчинський Снович 4 К, о. К. Федорович Войславичі 10 К, о. В. Коптюх Лавочне 3 К 18 с., Й. і С. Ольшанські Дрогобич 5 К, О. Весоловський Богородчани 14 К, а то: (від М. Кульчицького 5 К, М. Весоловської 5 К, від А. Кромпи 2 К, від А. Гальки 1 К, від В. Косоноцького 1 К), о. Ст. Петрушевич Хололів 2 К, М. Шурко Винники 10 К, В. Дольницький Золочів 10 К, М. Балтарович Золочів 20 К, К. Шпайло Медичичі 10 К, М. Словєвський Рава 5 К, о. Бриттан Торчиновичі за сїчень 4 К, о. І. Дудинський Оттинєвичі від членів брацтва церковного в Оттинєвичях 17 К 26 с., (від Д. Кравця, від П. Пука, від І. Коловєско-го, І. Корвацького, С. Пухаля і С. Клямковича по 1 К, дрібними датками 11 К 26 с.), о. Ю. Гіряк Гвіздь 1 К, о. Л. Фицалович Ляховичі 5 К, Анна Москва Вишняця 24 К, (а то від себе 5 К,

від В. Кліша Вашківці 5 К, від Т. Гнатюка Чорногузи 2 К, від І. Храпка Ісвас 2 К, від К. Галатівної Вижиця 5 К, від М. Москви 5 К); Кочоровский з Миколаєва від п-ні Ольги Кирчів з Миколаєва 2 К, Кивелюк Товмач 43 К, а то: (від Кивелюка 20 К, від д-ра Меца 5 К, від д-ра Розенфельда 10 К, від Сьвідзінського 5 К, від О. Ляшівського 3 К); К. Павловский Суховоля 10 К, Б. Антонович Львів уліця Целчинська 10 К, Ер. Бурачинський Львів 10 К, Н. Н. 2 К, о. Темницький зложив 26 К (від себе 2 К, від Т. Реваковича Львів 20 К, від Т. Микитина Козельники 4 К); С. Сосновска Львів 3 К, С. Сущевичева 5 К, А. Яворский Миклашів 6 К, о. А. Глиньский Миклашів 4 К, С. Попович селянин Миклашів 2 К, Н. Мороз Львів 4 К, Н. Н. 6 К, Л. Посадник Львів 2 К, Й. Застирець ем. уряд. Львів 10 К, В. Шухевич 10 К, Д. Гаморакова 5 К, разом того дня 436 К 44 с. — З переносу з дня попереднього 28.187 К 97 с. Загальною подень 3. січня 1902 вплинуло 28.624 К 51 с.

По день 5. січня 1902. р. включно вплинуло 30.303 К.

КОЛЯДУЙТЕ НА МОЛОДІЖ!

Посмертна оповідка.

О Іван Ленкавский, святиеник-ювілят, парох в Підлужу коло Станіслава, упокоїв ся дня 2. с. м. в 90. році життя, а в 64. р. святиенства. В. с. п.!

Наука, штука, література.

— Літературно-Науковий Вістник, книжка 1. за січень 1902. року. Зміст: На старі теми, Ів. Франка. — Земля, оповідане Ольги Кобилянської (далі). — Хвилини, Лесі Українки, I—IV. — Море, оповідане Грицька Коваленка. — Мінютюри: I. Уривки з автобіографії Ідеї, Надії Кибальчич. II. Чому? — Марти***. III. Поворот, М. Яцкова — Із переспівів А. Кримського, I—III. — Макар Чудра, оповідане Максима Горького. — Із поезій Уляни Кравченко. — Спостереження та враження земського статистика, Юхима Павловського. — Національне питання в Норвегії, Сергія Єфремова (далі буде). — Наша поезія в 1901 році, Івана Франка (далі). — Уваги на сучасні теми: I. Справа українсько-руського університету у Львові, Володимира Гнатюка. II. Одиссея перевертня, С. Є. і І. Ж. III. Два поклики. IV. Справа укр.-руської гімназії у Станіславі. — Хроніка і бібліографія.

— Учитель, ч. 1. з дня 5. січня 1902. Зміст запросити до передплати. — До братів учителів. — Новочасний напрям шкільництва. — Учителські семінарії. — Вєсячина.

Телеграми.

Софія, 5. січня. Князь Фердинанд прийняв димісію міністерства Каравелова і поручив дотеперішньому міністрови заграничних справ Давенови утворити новий кабінет. Сей кабінет буде складати ся виключно з прихильників Станкова (станковістів).

Лондон, 6. січня. Бюро Райтера доносить з Преторії: Гамільтонови повело ся по цілонічнім маршу забрати цілий табір Бурів. Часть Бурів утікла, а кільканадцять дістало ся в полон. Гамільтон здобув 14 возів і 500 штук худоби.

Лондон, 6. січня. Кітшенер доносить з Йоганесбурга: Гамільтон в останніх днях заповнив 100 Бурів і генерала Еразма.

Мадрид, 6 січня. З Барцельони доносять, що оноді прийшло ту до робітничих демонстрацій. Демонстранти вибивали вікна, поки не пахла кінна жандармерія. Кількадесят робітників увязнено. Робітники домагають ся заведення 9-годинного часу праці. Правительство має гадку завести в Барцельоні виїмковий стан.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сєнішна

Небувала, сензаційна програма!

Від 1. до 16. счня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) Увертура (Рекламограф). 2) The Gomers, спів з електричними демонстраціями. 3) Awata, незрівняний жонглер. 4. Chester Iohustone, феноменальний американський цикліст. 5) Mourdinu, король вломавачів. 6) Орлеанська дівчиця, найбільший і найгарніший образ американського біоскопу. 7) Орхестра. 8) Братя Адам, модерністичний акт гімнаст. 9) Carmen, італійска субретка. 10) Mr. Rudolfi, артист в концертному свистаню в пальці. 11) Riogoku, славна японська дружина. 12. Орхестра. 13) 15 білих медведів. 4 пси, 1 кінь. 14) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниця High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Вийшли ліричні поезії Василя Пачовского.

Книжка перша під заг.

Розсипані перли

9 аркушів друку малої 8-ки на веліновім папері.

Ціна брош. 1 кор. 60 сот. оправ. 2 кор.

З пересилкою о 50 сот. більше за реком. посилки. Дістати можна в обох руских книгарнях у Львові. — Найскорше наступить висилка, як гроші прийдуть на адресу: Володимир Старосольский у Львові, ул. Личаківска ч. 27.

„ТОВАРИШ“ ілюстрований календар на 1902. рік.

Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сеня Горука у Львові, площа Домбровского ч. 1.

„ТОВАРИШ“ можна набувати також у всіх Філіях „Народної Торговлі“.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу) продам сейчас за 4.000 зр. Зголошення приймає Редакция „Руслана“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави Відня	1:55	до	Станіслава, Підволочиского, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Га. аду), Гусятина	2:08	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6:46	з	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.	6:43		дв. Підзамче	
	7:45	з	Яно́ва	6:35	до	Лавочного (Мунчака, Пешту) Борислав	
	7:40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до	Кракова (Відня, Варшави), Берлина	
	8:00		на дв. головний	2:55	8:40		
	8:10	з	Лавочного (Пешту) Калуща, Яснока	9:09	до	Сокаля, Белая, Рави рускої	
	8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:15	до	Яно́ва	
1:35	8:50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9:25	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
	11:45	з	Ряшова, Любачова, Самбора	9:42		дв. гол.	
	11:55	зі	Станіслава (Кересмеа, Потутор)	10:20	до	Сокаля, Белая, Рави рускої і Любачова	
	12:55	з	Яно́ва	10:25	до	Чернівців,	
	1:10	зі	Скольного, Калуща, Хирова з Лавочного	1:25	до	Яно́ва від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
	3:14	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	2:15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	
	4:40	зі	Самбора, Борислава, Стрия	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
2:20	5:11	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:15	до	Яно́ва шоденно від 16. мая до 30. вер.	
2:35	5:35		" " " на дв. голов.	3:26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
	5:50	з	Кракова	3:30	до	Ряшова, Хирова, Любачова	
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан				
	6:00	з	Сокаля, Белая і Любачова				
Ніч							
	7:36	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45	6:10	до	Станіслава
	8:50	з	Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	9:41	з	Яно́ва від 1. мая до 15. вер. шоденно		6:30	до	Яно́ва від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 шоденно
	9:20	з	Яно́ва (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:35	до	Лавочного (Пешту) Калуща, Хирова
	9:50	з	Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова		7:10	до	Тернополя, Бродів дворєць головний
8:40	9:50				7:32		дворєць Підзамче
2:31	9:40	з	Чернівців, Букарешту,		7:25	до	Сокаля і Рави рускої
12:15	10:20	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуща		7:52	до	Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)
	10:20	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		9:30	до	Яно́ва від 1. мая до 15. вересня
	10:02		" " " на дв. голов.		10:30	до	Чернівців і Іцкан
	3:12	з	Підволочиск Копичинськ на дв. Підзамче		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави
	3:35		" " " на дворєць головний		11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
					11:32		дв. Підз.
					4:15	до	Кракова, Відня, Берлина, Самбора
					4:45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пєра нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети агенція часоспий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсман ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, тарифи, як строгані провідники, розклад їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. веліниць державних (ул. Краківчя ч. 5. в подвір'ю, сходи П. двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
 - 4% листи гіпотечні коронові
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку краєвого
 - 5% облігації Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінційні
- і всілякі рентні державні

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ Гіпотечного